

Stanisław Sojka
FRACHA

Na okładce wg projektu Darka Bylinki obraz Iwony Sojki i zdjęcie
Jacka Jakuba Marczewskiego

ISBN 83-85076-13-1

Copyright © by Wydawnictwo Zebra
Warszawa 1991

Wydawnictwo Zebra
Warszawa, ul. Nowogrodzka 8/33
Wydanie I

ŻYCIE WARSZAWY

Idzie ulicą schodami
nocą (bezwstydu niebieski)
artysta
awangardista
purysta
powiedziałbym nawet
sprawa osobista
czy kto jak i kiedy dorasta
do (niemocy aniele)
wyrazów
obrazów
dwóch (a czasem i pięćdziesięciu dwóch)
teatrów
plus brak dokumentów
powiedziałbym nawet
sprawa zajebista

Cały dzień dzisiaj dzisiałem

Bez mowy zawiłej — en face po proszę

OBCZYŻNA

Zabieraj się
wracaj do domu
albo zostań
i nie mów nikomu
że do mamy do taty
do dzieci do chaty
dyrektor brzuchaty i sznurek
do wódki ogórek
do paradoksalnie
całkiem niezłego
układu

Kruszeją moje marzenia
jak liście jesienne pod butem
i wszystko się zmienia niezmiennie
z minuty na minutę

Czas jak to czasem faluje
twardnieją mi ręce i słowa
i coraz pokorniej się modłę
i jakbym się uczył od nowa

wiary dziecinnej i prostej
i słów które znałem na pamięć
kruszeją moje marzenia
lecz pewnie i bez nich zasnę

Żeby być sobą
trzeba wiedzieć kto to

zupełnie nie wiem gdzie jestem
całusy
Stacho

próba nie zguba
a luba pożyczka
shuštana na cztery
jak walc Czajkowskiego
dlaczego?

Skazani na ulice strachu i abstrakcji
dokonujemy panicznych zakupów
na rzecz obrony
czyli mieczy
obosiecznych

TANGO CLASSICO

śmiertelnie poważna rutyna
tango na scenie
przeważnie tak się zaczyna
on i ona
opętani szaleńczą siłą pożądania
ogień ogniki
i nóż błyszczy nagi
wino się leje
czerwone jak krew
jak przerwina
miłość (to) nienawiść
i
w jednej chwili tańczą
Fernando et Maria
w La Scali

MARANA THA

My rezydenci
ziemi-pokutnicy
pogubieni aniołowie
bujnych myśli o wolności synowie
idziemy drogą
jesteśmy rzeką
idziemy drogą
nie wiemy dokąd
idziemy drogą
mamy nadzieję
    marana tha

    marana tha

    marana tha

Po co mówić?
mowa boli

kiedy nie ma powodu
nie ma mowy

Czekam na ciebie
Gracjo gestów
Czekam na ciebie
Ciszo Ducha
Czekam na ciebie
Epoko Miłości i Prawdy

co tak na mnie patrzysz
zaniepokojony
tak samo jak ja niewypowiedziany
nieudowodniony
nieuspokojony
wystraszony
człowieku

Szare ulice
kolorowe sny
gdy o piątej rano
syrena zawyje
ja się obudziłem
ale czy ja żyję

NIECH DRGNIE TWOJE OKO

Wiele razy spoglądam w niebo
szukając Ciebie
bez pamięci szukam znaku
niedowiarek
na pustyni
w środku miasta
w niepokoju
w ciszy nocy
w przygarbionej samotności
w niepozornej sytuacji
w sennej pieśni o miłości
w odpowiedzi na pytanie
gdzie jesteś
gdzie jesteś i kto
niech drgnie Twoje oko

Jutro jest białą kartką
papierusy przeszłości
nie dorównują
pragnieniu poznania
tego co czeka
na nas o poranku
którego się boimy
i pragniemy jedno
cześnie

a tymczasem
realność podpowiada

broń się
nie oddychaj
pój wino wytrawne
jadaj lekko
nie denerwuj się

Pisanie o pisaniu

papranie o zaraniu

zarianie o papierze

papierze — jesteś draniu

prawdziwa miłość
poważna choroba
prawdziwe słowa
niewypowiedziane

ruchliwe życie
zagłusza samotność
wybuchowa

PLOTKI

kto to
gdzie żyje
jak wygląda
co pije
a przede wszystkim
czy to prawda
że już niedługo będzie wojna
wykrakana przez szarego apostoła
na ostatniej próbie generalnej
która pamiętnego dnia
odbyła się w pobliżu krzyku

ja nie wierzę w dobry koniec
ja nie wierzę w koniec zły
ja nie wierzę w koniec
kropka kropka kropka

PUSTYNNNA OCZYWISTOŚĆ

Do końca zostało już tylko
trochę soli
trochę ziemi
trochę woli
a tymczasem
przejrzysta rzeczywistość miejskich ulic
wiejskich grzechów
mojej ręki
twojej twarzy
wiadomości sportowych
i innych wieści ze świata
a więc ta rzeczywistość
odbiera mi mowę
i dodaje milczeniu mocy jakiegoś śmiertelnie
czerwonego
wina

Nocą

miasto

kocie gody
kocia mowa
wielka zmowa

burych

INCOGNITO

przemykając niby zając
niekoniecznie
nazywaj rzecz po imieniu
stoisz w cieniu bo słońce cię razi
mój drogi
światło pod korcem to grób dla światła
za życia

KOŁYSANKA DLA JAKUBA

śpij mój kochany syneczku
śpij oczęta zmrucz
jutro raniutko raniuteńko
słonko obudzi cię

a gdy obudzisz się znowu
i oczka przetrzesz już
to nowy domek z klocków zbudujesz
śpij kolorowo śnij

wyśnij nam ten świat
który my od lat
próbujemy wyrwać diabłu
sprawiedliwy świat
prawdomówny świat
miłujący świat
wyśnij nam

MADAME SCHIZOFRENIA

I tak ci ucieknę
Madame Schizofrenia
Ja nie chcę być tobą
Samotna Domeno
I tak nie uwierzę
W inne nieba zdarzeń
Ja nie chcę być tobą
Madame rozkojarzeń
I tak ci ucieknę
Szalona ideo
Madame Schizofrenia
I tym razem Pa

Wyobraź sobie że
Nie nie nie nie nie nie
Nie nie nie nie nie nie nie nigdy
Nie dogonisz mnie

W LETNIĄ NOC

rytualna pora nocy
trójramienne dwa świeczniki
świece palą się do łoż
i słychać koniki polne
naturalna pora spania
nam za czas rozmowy służy
nam za mało dnia podróży
my do podróży zdolne

Świat umiera
ożywa umiera
ożywa i tak kołem się toczy
przy słów milijony
a słowa wciąż nie ma
by opisać
by zrozumieć
ogień i wodę
ptaki niebieskie
i to jak powstają pieśni

NIKT Z BAZAKAMAZA

Rzadko myślę
dużo jadam
bywa że opowiadam nieprawdziwe historyjki
potem znikam
nie zasiadam w żadnej radzie
w każdej chwili
mogę sobie udowodnić
żem realny jest
i basta
a że jakiś samozwaniec
bezczelny protoplasta
chce mi wcisnąć nową przestrzeń
cóż
niech żyje
jeden z drugim
trzeci czwarty nikt
z Bazakamaza

Na razie mijamy jedynie
bezmierne krainy
oczekiwania
oparci o codzienne pytania
znaki naszej obecności
oddychamy
i wyglądamy usprawiedliwienia
dla krajobrazów wojennych
i kartotek

Wstyd człowieka
to niewinny Abel
zabijany codziennie
między poranną kawą
namiętnym pocałunkiem
i zgoda na to moja
który gwizdzę właśnie
przy goleniu
popularne tango

Była sobie
baba naga
miała kupę ciasta
nikt nie wiedział
jak i kiedy
chodziła do miasta
a w tym mieście
wciąż te same
dziwy niepojęte
    ale co to za bajdury
    pst!
    ubranie zdjęte

Człowiek jest jak cztery pory roku
rodzi się
dojrzewa
przekwita i opada
jak ostatni liść listopada

Ludzki świat składa się
z jedzenia
picia
nieposkromionych słów
i płonnych wyobrażeń

KIEDY JESTEŚ TAKA BLISKA (EROTYK)

Oto jesteś przy mnie cała
taka piękna taka rozpalona
tańczą nasze pocałunki
tańczy noc i ogień płoną

Niebo cicho podpatruje
nasze słowa myśli czyny
moje dłonie odnajdują
twoje dłonie

Niewidzialni aniołowie
strzegą bram naszego raju
noc wibruje niewymownie

kiedy jesteś taka bliska
świata nie ma
czasu nie ma
mnie nie ma

WIELKA ZABAWA

Wielka zabawa
wielka zabawa
z wodzirejem (państwo przybyli tutaj tunajt by się bawić)
Moja obawa
moja obawa
coś się dzieje (proszę państwa w czym się zjawić)
cały gorący
wymagający twojego cienia
koloru oczu
jedwabnej bluzki
trochę marzenia
lecz o czym ta mowa
ta mowa to trawa
atomowa trawa
nieodpowiedzialna
Paryż Warszawa
magazyn Sawa

Warszawacentralna

TO TYLKO WRAŻENIE

To tylko wrażenie
spojrzenie zwierciadła na krajobraz
na te kolory
ten barok
tę sławę ubiory
ten czar tę zabawę na ukojenie
marzenie
na upartych bicz
i licz człowieku
licz kochany
te pieniądze
te uroki bezwzględności
te godziny utopione w lubieżności
czemu tak?
czemu nie?...

podpowiedzi nie usłyszał
bo się sufler tak zadyszał
że z wrażenia w samotności zesrał się
na całego

Brama sama się otworzyła
wchodźcie ludzie
droga wolna
zara zara
Para Młoda
pierwsza idzie
zaskoczone barabara
kto to wszystko
zje tu dzisiaj
weselisko przepyszne
ano wino i gorzała
tańce tańce odsyłańce
od Annasza do Kajfasza
panna młoda się czerwieni
niedaleko do jesieni
aż tu nagle światło zgasło
i żyć trzeba i bawić się
o, o proszę jaki matoł
wymiociny podstolego
smród
nieziemskie zakończenie
polskie swojskie weselisko

JEDNOZNACZENIE WIELOZNACZENIA

Optyka sceptyka
optymistyka satyryka
logika ekwilibrystyka
kulturystyka chaotyka
fatalistyka teoretyka kapitalis —
tyka unika
i pies ogrodnika
oto
    pospolita
        polpoliptyka

W telewizorze
zawody zapaśnicze
chłodne wieczory
w mieście noc
papieros popielniczka papieros
lodówka piwo kiełbasa papieros
popielniczka telewizor
z godziny na godzinę nie wiem
czy dobrze czy źle
czy tak czy nie
jedno wiem
Warszawa jest pusta
bez Ciebie

NIEBO

Słowa które mówimy do siebie
nie docierają na czas
Myśli które snujemy ospale
nie docierają na czas
Gesty które czynimy do siebie
nie docierają na czas

Niebo
oczekiwanie nasze
Ziemia niedoczekanie

Nasze grzechy ciągle te same i nudne
zadomowiły się w nas
Idee zbyt hałaśliwe kruche zmienne
już nas nie łapiają za gardło

Niebo
oczekiwanie nasze
Ziemia
niedoczekanie

"ZAGINIONY" WG GAVRASA

salsamerica
si si si
signor
narodowy
stadion
śmierci
i łązy santiago
na
dead bodys
of sisters and bros
oto deszcz
który nie wysycha
tak szybko
jak krew
łązy santiago
oto salsamerica
si si si signor
pinosheet and Co.

Mowa niemowa
wieczna konfesja
moja obecna
Twoja odwieczna rozmowa

Wiara niewiara
stara melodia
moja obecna
Twoja odwieczna refleksja

Nadzieja miłość
twoja niebieska
moja obecna
Twoja odwieczna budowa

DO WIDZENIA MÓWILIŚMY

świtem zapłakany obudziłaś mnie
i powiedziałaś wstań już pora
kwiaty jeszcze spały
przedjesiennym snem a my
przytuleni cicho
do widzenia mówiliśmy
mówiliśmy mówili
do widzenia mówiliśmy
i zadzwoń
tak zadzwonię nie płacz
wróć do łóżka
przeziębisz się
na dworze pada deszcz

ORKIESTRA ULICZNA

Atencja publiczna
gwarancja niewielka
sentencja logiczna
a więc ulica
a więc zabawa
kto chce przystanąć
niech się nie boi
pan gitarzysta
po każdej pieśni
całkiem spokojnie gitarę stroi
jedni przychodzą
drudzy odchodzą
wszyscy po drodze oczami wodzą
to tylko chwila
w tej chwili jedna
pogodna chwila
grosik do sedna
grosik do czapki
uśmiech słoneczny
orkiestra uliczna
i wierszyk taneczny

MONOLOG PAJACA

Niepozorny pajac
oparty o ścianę
próbuje tłumaczyć
gestów używając
jak bardzo zależy mu na tym by świat się zatrzymał
na drodze do utraty tchu
na drodze do śmierci bez granic
na drodze do bełkotu pragnień
na drodze do pustej urody dni i nocy
bez chwili wytchnienia
niejeden z nas marnych poetów i grajków
dopisze kolejne dwa słowa
dwa słowa
i będzie to znowu tylko i jedynie
ta sama o wszystkim i niczym
rozmowa ze ścianą
o którą oparty
szlachetny mój pajac
z wiarą i do końca
mówi swój monolog
a po co
a po co
a po co

CUD NIEPAMIĘCI

Gdy wszystko idzie źle
i nie masz dokąd pójść
przyjaciół tłum rozproszył się
wydaje ci się że
tak pozostanie już
lecz okazuje się że nie
bo oto
budzi się z nocy nowy dzień
nieskalanie czyste niebo
co było wczoraj odeszło w cień niepamięci
niech się święci cud
niepamięci cud

Kloszard i wielki tuz
odważny i ten co się boi
wszyscy równi wobec czasu i płomienia
na moim podwórku blues
na zegarze wieczór
nie nie nie czekaj
żyj żyj żyj bo
to tylko chwila może dwie
na nic lamentsy utyskiwania
co było wczoraj odeszło w cień
niepamięci niech się święci
cud

NOCNY PAPIEROS

Nocny papieros przywołuje
spóźnione myśli
odgania sen który przed chwilą
mógł Ci się przyśnić
jesteś sam
myślisz o tym jak
przebudować świat
nie wiesz jak

Wodzisz pamięcią po miłościach
których już nie ma
z wolna zaczyna cię dopadać
oko sumienia
jesteś sam
myślisz może by tak
przybrać inny kształt
nie wiesz jak

Nocny papieros kusi prawdy
rozmywa słowa
nocny papieros się dopala
i nie ma czego żałować
pora spać
dokoła bez zmian
nadal jesteś sam
chyba tak

Gdziekolwiek jesteś
odezwij się
sprawy nie cierpią zwłoki
Bezkresy dni
godziny snu
i naszych słów potoki

Osłabły duch
ze swoich kolan
o posłuchanie prosi
prosi serdecznie
gdziekolwiek jesteś
posil nas Panie
posil

WŁADZA KELNERA
(ORBISOWI)

pan wybiera nie wybiera
jeśli nawet nie ma sera
to co z tego
niech z kelnerem nie zadziera
kto żołądek pusty przyniósł
zamiast smaku na *sljedika* (lub *sledzika*)
i wódeczkę (proszę czekać)
tu
pan kelner decyduje
tutaj hecę goni heca
włosy w zupie
tłuste Panie
i kolacja na śniadanie

PANIKA

Ktoś powiedział
że wczoraj
ale ale
kto pamięta
czyżby święta
Madonna
nienawidziła krasnoludków
nonsensowne
żart umarł
niech żyje
epoka komputerów
i powrotu
niezawisły sen książęcy
cała wieczność
w szklance wina
czerwonego atłasu nie stało
dla samozwańców
i kukieł

Grają walca
wszyscy tańczą
niebezpieczne
wywijasy
takie czasy
proszę pana
takie czasy

ZACZEPKA PLATONICZNA

Mordercze dni
mordercze noce
nieustanne
burzliwe sny
deszczowe sny
przedporanne
tak jakbym stał na skraju drogi
i dokąd pójść dalej nie wiedział

włosy na moim grzebieniu
skazy na moim sumieniu
i jakaś dziwna rozmowa telefoniczna
znaki wyryte w kamieniu
i zorza polarna na niebie
i ciebie w potrzebie zaczepiam
platonicznie

Rechocze głupota że dobra robota
lapidarnie
bulgocze ochota na zabicie kota
to fatalnie
losy milionów
nieznane
budzą uczucia
mieszane
i zakazane piosenki
do odwołania

znaki wyryte w kamieniu
i zorza polarna na niebie
i ciebie w potrzebie zaczepiam
platonicznie

PO CO JA TO WSZYSTKO PISZĘ

Smakujemy dzień za dniem
chwile dla nas zapisane
niewidzialny anioł stróż
porymował nasze słowa
kieszeń pusta serce czyste
i kłopotów co niemiara
nasza wiara jest jak skała
nasza miłość jest szalona

lecz po co ja to wszystko piszę
przecież zanim łysy księżyc
w jasne słońce się zamieni
wiele może się wydarzyć
nawet tobie

Wędrujemy falujemy
o przyszłości nic nie wiemy
pracujemy bez ustannie
budujemy ogniotrwały dom
bez lęku bez ironii
lecz nie wiemy skąd przychodzi
rzeka rzeka wartkich zdarzeń
i dokąd podąży

ale po co ja to wszystko piszę...

Jeżdżą auta w tę i wewtę
ludzie spieszą się do miasta
noc zapada czekolada
z orzechami z aspiryną
zanim byle byle zdążyć
zanim bramy pozamyka
stary zegar wędrowniczek

lecz po co ja to wszystko piszę...

Do fraszki fraszka
a zbierze się fracha
kto ją odgadnie
sfracha się ze stracha

***

Życie Warszawy
bez mowy zawiłej...
Cały dzień...
Obczyzna
Kruszęją moje marzenia...
Żeby być sobą...
Zupełnie nie wiem...
próba nie zguba...
Skazani na ulice...
Tango Classico
Marana tha
Po co mówić?...
Czekam na ciebie...
co tak na mnie patrzysz...
Szare ulice...
Niech drgnie Twoje oko
Jutro jest białą kartką...
Pisanie o pisaniu...
prawdziwa miłość...
Płotki
Pustynna oczywistość
Nocą...
Incognito
Kołysanka dla Jakuba
Madame Schizofrenia
w letnią noc
Świat umiera...
Nikt z Bazakamaza
Na razie mijamy jedynie...
Była sobie...
Człowiek jest jak cztery pory roku...
Kiedy jesteś taka bliska (erotyk)
Wielka zabawa
To tylko wrażenie
Brama sama się otwarła...
Jednoznaczenie wieloznaczenia
W telewizorze...
Niebo
"Zaginiony" wg Gavrasy
Mowa niemowa...
Do widzenia mówiliśmy
Orkiestra uliczna

Monolog pajaca
Cud niepamięci
Nocny papieros
Gdziekolwiek jesteś...
Władza kelnera
Panika
Zaczepekka platoniczna
Po co ja to wszystko piszę
Do fraszki fraszka...